

Vui - buồn thời số hóa

11:30 22/02/2026

Chúng ta đang sống trong một kỷ nguyên mà mọi dấu vết đời sống đều được ghi lại bằng dữ liệu. Đi đâu cũng có mã QR, làm gì cũng có ứng dụng hỗ trợ. Từ mua ly cà phê buổi sáng, trả tiền gửi xe, đặt bữa trưa, đến thanh toán điện - nước - internet... tất cả chỉ gói gọn trong vài cú chạm trên màn hình. Thanh toán không tiền mặt đang trở thành thói quen phổ biến, đặc biệt ở các đô thị lớn như TP.HCM hay Hà Nội.

Ảnh minh họa

Những niềm vui, thuận tiện...

Với nhiều người trẻ, chuyển đổi số không chỉ mang lại sự tiện lợi, mà còn tạo cảm giác làm chủ cuộc sống. Họ quản lý thu chi qua app, theo dõi đầu tư trên điện thoại, tiếp cận thông tin theo nhu cầu cá nhân. Công nghệ giúp họ xử lý nhiều việc cùng lúc, tiết kiệm thời gian và mở ra thêm cơ hội nghề nghiệp, kinh doanh. Doanh nghiệp nhỏ hay hộ kinh doanh cũng nhờ nền tảng số mà tiếp cận khách hàng khắp nơi, thậm chí vươn ra thị trường quốc tế mà không cần mặt

bằng lớn.

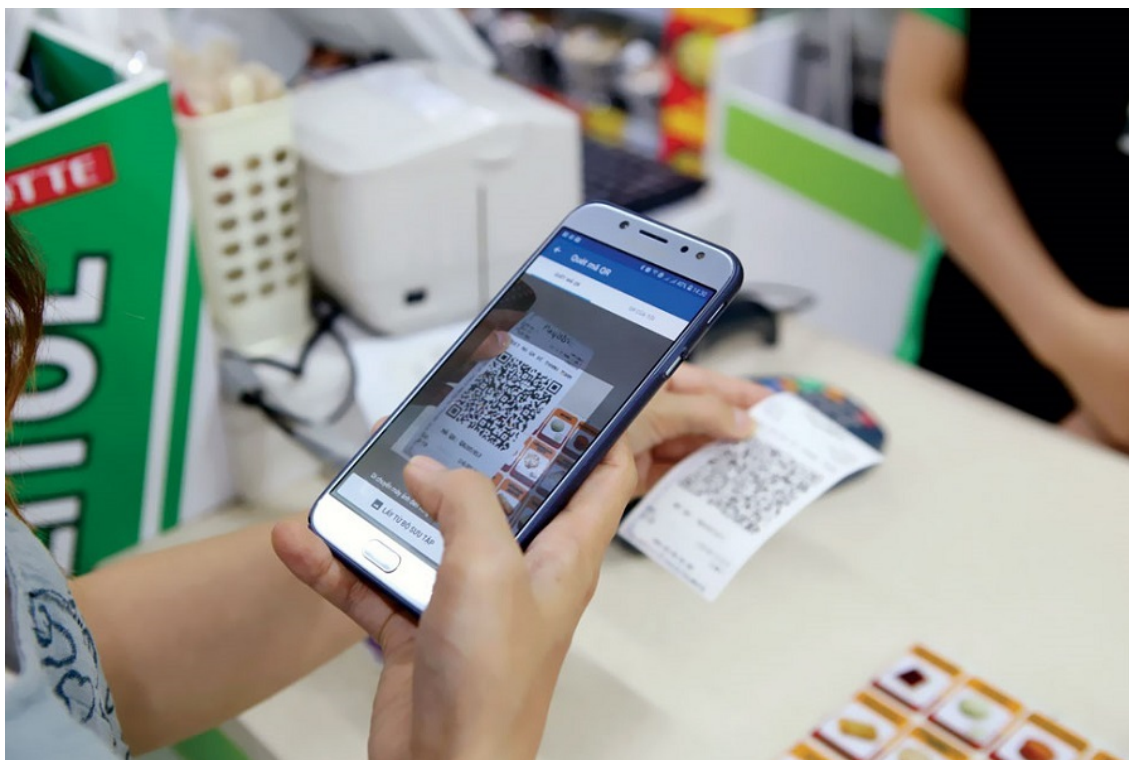
QR code đang dẫn đầu xu hướng thanh toán không dùng tiền mặt

Người lớn tuổi cũng không đứng ngoài dòng chảy ấy. Nhận lương hưu qua tài khoản ngân hàng, chuyển khoản khi mua sắm, trò chuyện với con cháu qua mạng xã hội... khiến nhiều người cảm thấy mình bắt kịp thời đại. Chiếc điện thoại thông minh dần trở thành người bạn đồng hành, giúp họ cập nhật tin tức và thu hẹp khoảng cách thế hệ.

Ở lĩnh vực hành chính công, số hóa góp phần giảm thủ tục rườm rà, hạn chế đi lại, giảm tiếp xúc trực tiếp và tiết kiệm chi phí. Người dân, doanh nghiệp cảm thấy “dễ thở” hơn khi nhiều thủ tục có thể thực hiện trực tuyến. Xã hội “một chạm” hình thành từ đó – nhanh gọn, hiệu quả và linh hoạt.

Thế nhưng, cùng với niềm vui là không ít nỗi buồn âm thầm

Nếu có nhóm thích nghi nhanh nhất với công nghệ, có lẽ đó lại là những kẻ lừa đảo. Chúng tận dụng triệt để tâm lý con người và công cụ số để dựng nên những kịch bản tinh vi: Cuộc gọi giả danh, đường link giống thật, lời hứa lợi nhuận hấp dẫn hoặc đe dọa khóa tài khoản. Chỉ một “cú chạm nhầm”, tiền có thể biến mất trong tích tắc. Điều đáng nói là nạn nhân không chỉ là người lớn tuổi, mà ngày càng có nhiều người trẻ, dân văn phòng, thậm chí người làm trong lĩnh vực tài chính cũng sập bẫy. Điểm chung của các vụ lừa đảo thời số hóa chính là tốc độ – không cho nạn nhân đủ thời gian suy nghĩ.

Giao dịch không còn giấy trong thời đại số

Bên cạnh đó là nỗi lo rò rỉ dữ liệu cá nhân. Thói quen để lại thông tin trên các nền tảng trực tuyến khiến nhiều người vô tình trao đi những dữ liệu có giá trị mà không lường trước rủi ro. Khi thông tin bị lộ, hậu quả không chỉ là mất tiền mà còn là mất quyền riêng tư và cảm giác an toàn.

Một khoảng cách khác cũng âm thầm hình thành: Khoảng cách về kỹ năng số. Trong khi nhiều người thao tác thành thạo, vẫn có không ít người lúng túng mỗi khi nhập mã OTP, đọc điều khoản sử dụng hay thực hiện giao dịch trực tuyến. Nếu không được hỗ trợ và đào tạo kịp thời, họ dễ trở thành nhóm yếu thế trong xã hội số. Thậm chí, sự thiếu kiên nhẫn trong gia đình – như việc con cái “gắt gỏng” vì cha mẹ không biết dùng ứng dụng – cũng có thể tạo ra những rạn nứt nhỏ nhưng đáng suy nghĩ.

Số hóa là xu hướng không thể đảo ngược. Nó giống như con dao hai lưỡi: Một mặt giúp xã hội vận hành hiệu quả, mặt khác đặt ra yêu cầu cao hơn về nhận thức, kỹ năng và sự tỉnh táo của mỗi người. Vui – buồn của thời số hóa vì thế luôn song hành.

Có lẽ trong những lời chúc đầu năm, bên cạnh an khang – thịnh vượng, chúng ta cũng nên chúc nhau biết “bấm đúng chỗ, chạm đúng lúc”, đủ tỉnh táo trước mọi giao dịch và đủ kiên nhẫn để cùng nhau không ai bị bỏ lại phía sau trong hành trình số hóa.

Hoàng Phương